

Citiți lecția din manual: *Comunitățile evreiești din România în perioada interbelică*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Comunitățile evreiești din România în perioada interbelică

1. Diversitatea evreilor din România interbelică

- 1918 - prin unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România (Vechiul Regat), a luat ființă statul național unitar român, cu o structură etnică diversificată;
- odată cu formarea României Mari populația evreiască a crescut brusc, prin adăugarea celor mai bine de jumătate de milion de evrei care au trăit în noile provincii, ajungând la cca. 760.000 de oameni (4.2% din populația României), împărțiți în patru colectivități distincte prin limbă și cultură;
- conform recensământului din 1930, situația comunității evreiești din România a fost următoarea:
 - a. Cca. 70% dintre evrei au trăit la orașe (13% din populația urbană), iar restul de 30% a trăit la sate (cca. 2% din populația rurală), cu o prezență ridicată în Basarabia (27.3%) și Moldova (21.4%);
 - b. În Moldova, Muntenia, Oltenia și Dobrogea, populația evreiască a fost vorbitoare de limbă română și mai integrată în societate, pe când în Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat și Crișana-Maramureș a existat o populație preponderent vorbitoare de rusă, maghiară și germană, organizată ca o minoritate națională.

2. Structuri comunitare evreiești

- în perioada interbelică, politica evreiască a fost marcată de lupta de idei dintre evreii din Vechiul Regat (nu și-au asumat statutul de minoritate națională) și evreii noi, care au trăit în cadrul Imperiului Austro-Ungar și Imperiului Rus (și-au asumat statutul de minoritate națională);
- pentru a se asigura de aplicarea principiului egalității cetățenești și pentru respectarea Constituției din 1923, comunitățile evreiești au militat în cadrul unor organizații politice diverse:

I. U.E.P - Uniunea Evreilor Pământeni (1909-1923)/U.E.R. - Uniunea Evreilor Români (1923-1947): prima organizație a evreilor din Vechiul Regat, condusă de Adolphe Stern și Wilhelm Filderman. Uniunea a militat pentru integrarea evreilor români în societatea majoritară, cu păstrarea deplină a identității lor etnice și religioase, situându-se pe o linie moderată, de păstrare a specificului religios și cultural. Pentru realizarea acestui program și combaterea antisemitismului, Uniunea a căutat alianța cu forțele politice românești dispuse să garanteze apărarea intereselor evreiești (P.C.D. - Partidul Conservator-Democrat; P.Ț. - Partidul Țărănesc; P.N.L. - Partidul Național Liberal).

II. P.E.R. - Partidul Evreiesc din România (1931-1948): a avut la bază organizații ale evreilor din Basarabia, Transilvania și Vechiul Regat, grupate în Clubul Parlamentar Evreiesc, fiind condus de Theodor Fischer și Avram Leib Zissu. Partidul, cu o politică sionistă, a pus accentul pe unitatea spirituală cu națiunea română, egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor și emanciparea colectivă a minorităților etnice din România.

III. C.C.E.R. - Consiliul Central al Evreilor din România (1936-1941): a apărut în condițiile ascensiunii partidelor politice cu programe antisemite și al pasivității autorităților față de propaganda și excesele împotriva evreilor, printr-un acord semnat între U.E.R. și P.E.R., președinte al noii formațiuni fiind ales Wilhelm Filderman.

IV. F.U.C.E.R. - Federația Uniunii Comunităților Evreiești din România (1936-1949)/F.C.E.R. - Federația Comunităților Evreiești din România (1949-prezent): această asociație, condusă de Sigmund Birman și apoi de Wilhelm Filderman, a avut misiunea de apărare a drepturilor evreilor în condițiile instaurării regimurilor de autoritate monarhică (1938-1940) și apoi de dictatură fascistă (1940-1944), care au adoptat o legislație antisemită.

V. Asociații sioniste (Federația Sionistă, Cercul Sionist „Renașterea” și Uniunea Studenților Sioniști „Hasmonaea”): au urmărit evidențierea identității evreiești, promovarea libertății culturale și încurajarea stabilirii evreilor în Palestina, cu scopul de a întemeia un stat național israelian.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=x6HoqImDeQA>

<https://www.youtube.com/watch?v=yD8IOo7Bitw>

Fișă de lucru: *Comunitățile evreiești din România în perioada interbelică*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Ce trebuie să facă Comitetul Central în viitor? Evident, prima și cea mai importantă datorie e de a combate antisemitismul, o maladie dificilă, care nu poate fi combătută și învinsă în câteva zile. Problema cea mai acută și care trebuie să fie platforma în jurul căreia să se adune toți evreii rămâne emanciparea. Aceasta este problema cea mai arzătoare. Să nu ne mulțumim doar cu o simplă diplomă, ci să cerem drepturi efective. Pentru a obține ca aceste drepturi să fie efective ne revine nouă, delegațiilor din provincie, rolul de a fi atenți și de a menține populația evreiască într-o permanentă stare de veghe. În al treilea rând, noi trebuie să luptăm împotriva antisemitismului oficial, care este antisemitismul cel mai periculos al acestei țări.”

(Carol Iancu, *Evreii din România. De la emancipare la marginalizare: 1919-1938*)

1. Precizați, pe baza textului, care este misiunea Comitetului Central.

2. Care este deosebirea dintre antisemitismul „social” și cel oficial? De ce acesta din urmă este considerat „mai periculos”?

3. Imaginați-vă că sunteți membru al Partidului Evreiesc și candidați la alegeri. Elaborați un discurs, iar apoi susțineți-l în fața clasei, jucând rolul candidatului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Boşcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Şerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, Bucureşti, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaş, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, Bucureşti, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăguşin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuţă, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, Bucureşti, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuţ, Stan, Viorica, Țigău, Dragoş Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, Bucureşti, 2024.
6. Asandului, Gabriel, *Istoria evreilor din România (1866-1938)*, Editura Institutul European, Iaşi, 2004.

